

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . 40.— franci.
Telefon
Nr. 750.
pentru oraș și interurban

ROMÂNUL

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr.1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Pentru ziarele din Tară.

— Un comunicat. —

In ziarul „Epoca” din București în mai multe rânduri s'au adus grave acuze comitetului executiv al partidului național român din Ungaria și Transilvania.

Ziarul nostru „Românul”, în deplină conștiință față de marile interese naționale cu obiectivitate a încercat să lămurească pe confrății dela „Epoca”, luând în apărare comitetul executiv, care în vremuri grele și în împrejurări anormale își împlinește datoria în limitele posibilității.

Deviza noastră este să căutăm și să găsim armonia între marile idealuri a întreg neamului românesc și între datoria față de patrie și tron. Conduita noastră este, așadar, pe deoparte a fi sentinelele programului nostru național, iar pe de altă parte înțelepți sietnici ai neamului românesc în cataclismele teribile cari se desfășoară prin acest groaznic războiu.

Atitudinea noastră este impusă de un ordin mai înalt și dacă cu toate acestea în unele pasagi din articolii noștri s'a strecurat chiar și umbra personalităților, regretăm din adâncul inimei noastre, dar totodată spre orientarea tuturor declarăm, că nu ne vom mai dimitte în polemii ziaristice cu frații de dincolo și vom elimina din coloanele noastre toate elementele potrivite a stărni ura între frați, bănuiele și neînțelegeri, având noi totdeauna în vedere exclusiv numai marile interese ale neamului românesc.

Nu suntem autorizați a da sfaturi și confrăților din Tară, credem însă că și dlor ar face mai bine dacă ridicându-se peste pasiuni în aceste mari zile istorice ar elimina din discuțiile lor toate momentele potrivite a produce zavistie și neînțelegeri, bănuiele și certuri între frați și s'ar închina principiului mântuitor în astfel de situațiuni: solidarității.

COMITETUL REDACȚIONAL.

Bulgaria.

București, 17 Iulie 1915.

Războiul european a găsit Bulgaria adânc rănită de al doilea război balcanic și de pacea dela București. Iluzia ei, că Rusia protejează deopotrivă pe balcanici de dragul ortodoxiei și al slavismului, primise cea mai crudă desmintire posibilă.

Bulgarii fuseseră lăudați și încurajați până în preajma Ceatargei; de îndată ce a fost însă vorba de Constantinopol și de ideal național bulgar, Rusia a părăsit Bulgaria și nu a ales mijloacele pentru a o ingenunchia.

Ea ne-a încurajat și ne-a împins și pe noi peste Dunăre, noi cari treceam până atunci pe față de „dușmani naturali” ai Rușilor și ai Slavilor din sud, arătând cu aceasta că odată Turcii aruncați în Asia, pe ea nu o mai interesează dintre balcanici decât Serbia pentru a o putea întrebuița ca armă contra Austro-Ungariei.

Aceasta fiind atmosfera politică în Bulgaria la izbucnirea războiului european cauza Rusiei și a aliatelor ei cu toată poza de apărătoare a civilizației și a popoarelor mici, nu a mișcat deloc pe Bulgari.

Bulgarii s'au arătat din primul moment dușmănoși Sârbilor și deci indirect Rușilor, și foarte puțin senzibili pentru cauza dreptății internaționale și a civilizației trâmbitată de tripla-înțelegere.

Situația geografică în drumul expansiunii ruse, și o tristă și recentă experiență, a obligat pe Bulgaria din primul moment la o politică a ei proprie, având drept orientare circumspecțiunea față de Ruși, și dobândirea Macedoniei.

Această orientare a pus în mod natural Bulgaria, cel puțin ca inclinațiuni și simpatie, alături de puterile centrale. Curentul rusofil, cu mare trecere în popor înainte de 1912, fusese înăbușit de ura în contra Rusiei, acuzată de a fi judecat cu părtinire între Bulgari și Sârbi și mai ales de a ne fi aruncat pe noi peste Dunăre pentru a impune cea mai grozavă umilire unui popor care se acoperise de glorie până în ajun.

Simpatiile bulgare pentru puterile centrale nu au mers, ce e drept, până la cooperarea armată, dar neutralitatea Bulgariei trebuie explicată mai mult prin profunzimea rănilor ei din războiul balcanic, și prin atitudinea nelămurită a României și a Greciei, decât prin indiferență și desinteresare de rezultatul războiului european.

De altfel neutralitatea bulgară a fost și este foarte binevoitoare Austro-Germanilor, dela victoria căroră Bulgaria așteaptă repararea nedreptăților din 1913 și în special, Macedonia.

Toate demersurile făcute de tripla-înțelegere pentru a determina pe Bulgari la o acțiune contra Turcilor, au rămas infructuoase. Guvernul bulgar a răspuns aproape stereotip: întâi Macedonia de drept și de fapt, răspuns din care se vede cât de adânc este învățământul pe care l'au tras Bulgarii din nenorocurile războiului balcanic. Linia Enos-Midia, singurul câștig de care Bulgaria ar putea să fie sigură în caz de victorie a quadruplei-înțelegeri implicând o renunțare definitivă la Macedonia așa după cum o visează Bulgarii, este o ispită cu totul ineficace. Numai stăpânirea Constantinopolului ar putea atrage pe Bulgari în luptă contra Turcilor, stăpânirea acestui oraș fiind însă legată de pericolul eternei dușmăanii rusești, Bulgarii nu se gândesc să o

Prin codrii-aceștia jalnici...

Prin codrii-aceștia jalnici e-atât de monoton,
Și, pe cărări, pe șine dorm trenuri răsturnate,
Cari au pătruns semețe acea pustietate,
Ducând războinici sombri la lupte blăstămate...
Prin codrii-aceștia jalnici e-atât de monoton,
Iar aerul e par'că 'ncărcat de plumb topit,
Ce în văzduhuri fierbe pustiu, neconținut...
Par' c'a trecut pe-aicea un uriaș ciclon,
Un sdrobotor, năvalnic, însângerat ciclon...

Când văd culcați copacii, — armate schilodite,—
Aud par'că și-acuma trosniri neconținute...
Și văd armate aspre, cu tunuri infernale,
Luptând, prin codrii-aceștia să-și tae-odată cale.

Pe-aici fu cândva viață și lupte 'ngrozitoare,
Cum niciodat' pân' astăzi nu s'au văzut sub
[soare.

Pe-aici au fost dezastre și 'nvingeri sângeroase...
Cărările-s albite și azi de-atâtea oase...

Prin râpi și prin prăpastii dorm morții, dorm
[grămadă

Și numai corbii 'n stoluri mai vin arar să vadă,
Cum dorm în așternuturi de vreascuri și de foi,
Cei ce au fost odată neprihăniți eroi...

Copacii rupți și schilavi, stropiți grozav cu
[sânge,

In vânturile grele, cu jale îi vor plânge,
Iar sângele lor bolnav, nostalgic și fecund,
Va îngrășa pământul în codrii fără fund.

A. Cotruș.

Vențel.

Vențel este un gazetar din Praga și l'au adus la Cluj în spital vânturile războiului.

Imi trimite un bilețel, ca să-l „onorez” cu o vizită și mă grăbesc să-l caut. Il găsește în grădina spitalului, Vențel ședea pe un scaun și cetia un roman de Balzac. Când mă observă, se ridică de pe scaun și-mi zimbește:

— Emil Isac?

— Da.

— Atât de tânăr? Credeam că voi vedea înaintea mea un bărbat de vre-o patruzeci de ani. Dar dta dle Isac, pari a fi de douăzeci...

Zimbesc.

— Dumneata ești colaborator la „Narodny Listy”? Da?

— Și ți-am tradus iubite domnule Isac în

limba cehă două nuvele din „Noua Revistă Română”.

— Cum, dle Vențel, d-ta ști românește?

Și Vențel îmi răspunde românește:

— Vorbesc și scriu destul de bine. Am învățat la Paris și la Praga aveți un prieten bun, care face cult din limba românească.

— Urban Jarnik?

— O, să-l vezi, e un bărbat atât de nobil! Este în stare să stea zile și nopți întregi lângă soldații răniți, vorbește cu ei românește, le dă ziare de citit, țigări, cadouri mici. Și făr' să aștepte vre-o recunoștință. Așa suntem noi Cehii, nu așteptăm recunoștință. Ne facem datoria făr' să cochetăm cu popularitatea. Avem scriitori mari: pe-un Neruda, Vrchlycky, Svoboda, Slei-har, Masaryk, Cech Svatopluk — abia îi cunoaște cineva. Avem artiști pe-un Kubelik, Le-har, Trombați, — nu ne fudulim cu ei. Ziarele noastre din Boemia sunt prețioase și redactate cu spirit: nu suntem în legătură cu presa din Apus. Noi trăim în Europa sihastri, ca monahii sfântului Marc, istoria noastră este pagina strălucită a umanității. Este îndeajuns să-ți amintesc pe Ion Husz, pe martirul progresului — ca să ne poți cunoaște... Vezi, domnule Isac, de douăzeci de secole trăește națiunea noastră și

prezintă nici măcar ca condiție de a doua mână.

Astfel se explică pentru ce Bulgarii, cu toate laborioasele și repetatele insistențe și demersuri ale triplei-înțelegeri, ei nu și-au schimbat nici măcar înclinațiunile necum atitudinea în timp de aproape un an. Ei nu au căutat și nu caută să profite de situațiunea grea a Turcilor, izolați și atacați pe apă și pe uscat de mari armate europene, decât cel mult pentru o rectificare de fruntarie; ei au contribuit la căderea guvernului grec Venizelos oprind pe Grecia dela o acțiune contra Turcilor, prin atitudinea lor enigmatică și amenințătoare și, în fine, ei au fost totdeauna și au rămas și astăzi o picdecă de neinvins în calculele grăbite ale intervențiștilor noștri.

Intrarea Italiei în războiu alături de tripla-înțelegere, confirmând planurile italiene de înlocuire a Austriei în Balcani, în înțelegere cu Rusia, a dus și mai departe prudența Bulgarilor și a deschis noi perspective diplomației bulgare.

Este de ajuns ca Austro-Ungaria să consimtă sau măcar să îngăduie înaintarea și stabilirea definitivă a Sârbilor și a Grecilor în Albania, pentru ca Greco-Sârbii, să fie obligați a ceda Bulgarilor Macedonia. Astfel s'ar ajunge la stabilirea unui nou echilibru în Balcani, făcut însă sub controlul și consimțământul Austro-Ungariei.

Liga balcanică alcătuită de Rusia contra Austro-Ungariei, din moment ce Austro-Ungaria va sacrifica Albania, va reînvia, dacă nu sub forma unei alianțe cel puțin sub forma armoniei între balcanici sub influința Austro-Ungariei.

Este de prevăzut deci o revizuire de fapt a hotărârilor conferinței dela Londra și a păcii dela București, în contra intereselor impătritei-înțelegeri și, în special, în contra intereselor Rusiei și ale Italiei, ori câtă stăruință diplomatică ar face aceste puteri în Balcani.

Necesitatea lucrurilor și interesele economice și naționale ale balcanicilor duc fata! către această deslegare.

Numai victoria grabnică și deplină de partea quadruplei-înțelegeri, ar putea da alt curs lucrurilor și atitudinilor din Balcani.

Ora fatală a României.

— Un articol al lui „Vossische Zeitung”. —

Sub titlul de mai sus ziarul german „Vossische Zeitung” publică următorul articol mult remarcant al lui Georg Bernhard despre atitudinea României:

„Putem conta cu siguranță, că România va ști înțelege importanța hotărârilor, pe cari va trebui să le ia cât mai curând. *Puterile centrale cer transitul de arme și munițiuni pentru câmpul de luptă turc.* Până acum România în continuu a opus dificultăți acestei cereri. Atitudinea timidă a ei a fost de înțeles, până ce puterea armată a Rusiei reprezenta o primejdie pentru România. Acum această primejdie a dispărut.

Primul-ministru Brătianu a cărmuit naia statului român ca bun patriot prin situațiunile cele mai grele în acel curs, care îi părea mai fericit pentru interesele țării sale. S'a dovedit în toată vremea conștient despre faptul, că *între România și puterile centrale există o convențiune, care leagă ambele părți.* Până acum puterile centrale n'au tras consecvența din această convențiune. Ele au fost cu considerare la faptul, că vecinul rus poate deveni primejdios pentru România. La aceasta probabil a contribuit și consideranța, că România se va conforma în curând schimbărilor, provocate prin rapida izbucnire a războiului mondial.

Bunele relațiuni cu Rusia, pe care regatul român le-a cultivat până chiar înainte de izbucnirea războiului, n'au rămas fără influență asupra puternicelor partide din țară. În asemenea împrejurări n'a fost lucru ușor pentru d. Brătianu a răzbi cu atitudinea sa loială în cabinetul propriu împotriva aderenților Rușilor. Acum însă lucrurile s'au schimbat esențial.

Nu este treaba noastră să examinăm ce reclamă interesele României și dacă quadrupla-înțelegere jertfește oare milioane pentru a îndemna politicienii români la acea atitudine, care pretind că ar fi în interesul României.

Dar este de înțeles, că *puterile centrale să ceară unui stat, care prin convențiunile sale este dator la mai mult, a observa cel puțin o neutralitate binevoitoare, care nu depășește nimic din limitele admise de legile dreptului ginților.* Și nu este contrar acestor legi transitul de arme și munițiuni. Dar denega-

rea acestui transit contrazice spiritului fiecărui raport de convenție. Nu voim și nu vrem să presupunem despre guvernul român și despre poporul român, că va lucra contra sentimentelor și intereselor sale. Dar și noi *vrem ca interesele noastre să nu fie violate*, când din aceasta nu rezultă nici o păgubire pentru România.

Doar poparele din Balcani trebuie în fine să înțeleagă, că puterile centrale susțin acest războiu cu o perseverență consecventă și anume, sunt tot atât de consecvente în observarea convențiilor și asigurărilor ca și în urmărirea scopurilor lor de războiu. Neinfluențate de exploatarea politică a succeselor trecătoare a dușmanilor lor prin acestea, ele au luat acele măsuri militare, pe cari le-au considerat corecte și cari în sfârșit le-au dus totdeauna la învingere. Tot așa vor lucra și pe mai departe. *Germania și Austro-Ungaria luptă pentru existența lor națională.* Ele nu vor încheia o pace putredă. În Germania și de sigur și în Austro-Ungaria este poporul de acord în părerea, ca în fine să se înlăture, când se va termina războiul, acea greutate, care a apăsat întreaga Europă. După aceea *nu mai este permis să se admită lucruri de jumătate rezolvite pe continentul nostru*”.

Rolul femeii în războiu.

Chiar înainte de izbucnirea războiului european, în revistele literare ale statelor din apus s'a discutat adeseori, cu mult interes: care este rolul femeii în caz de războiu?, cum poate servi femeia patria sa în caz de nevoie? În toate epocile istoriei, femeia a fost gata să aducă cele mai mari și dureroase sacrificii pentru patrie; astfel vedem și azi la toate neamurile, zelul, abnegația și nobleta cu care femeia este la înălțimea chemării sale.

Toată munca femeii dezvoltată în cursul războiului nu poate fi privită decât cu simpatie și admirație și ori de câte ori i-ar fi activitatea este un ajutor dat cu inima curată, cu dorul de a fi folositoare. Succesul real îl vor avea acelea, cari în timp de pace, înainte cu ani de zile, când realitatea chemării la arme nu îndrăznea să prindă vorbe, atunci încă s'au organizat în muncă rațională, având prevederea că azi-mâne li se va cere ajutorul.

O irevocabilă reușită este a acelor, cari s'au organizat și instruit prealabil pentru ca să nu întâmpine prea mari dificultăți și încurcături, pierzându-și capul cu desolare la auzul sunetului de goarne.

Este chestiunea întotdeauna importantă și actuală: cum, prin ce mijloace să-și servească femeia patria? Pe cât de vastă avântație îți ia gândul la figurile legendare ca Jeane D'arc, pe atât de simplu, modest și categoric este răspunsul: prin muncă serioasă, prin faptul

abia astăzi suntem cunoscuți în Europa. Abia astăzi se vorbește cu simpatie despre noi...

— Și despre noi, *Românii?*

Lui Vențel au început să-i strălucească ochii:

— D-voastră, *Românii? Sunteți popor mare, aveți cultură bogată, literatură interesantă.* Imi aduc foarte bine aminte la Paris la un matineu organizat de printesa Brâncoveanu, poeta Mathieu de Noailles — am auzit declamând pe De Max versuri românești. Spunea câteva strofe din *Eminescu, Alexandri, Vlahuță, Elena Văcărescu.* Să fi văzut efectul! La matineu erau de față sute de studenți Cehi, Englezi, Germani, Francezi, Români, Japonezi, Turci — întreaga lume într'o sală a revistei „La Vie”... Și după ce a sfârșit declamația De Max, auditorii au izbucnit în aplauze:

— *Trăiască Români!*

Și toate ziarele pariziene au publicat rapoarte despre matineul românesc, aducând elogii neamului, care *stă pază culturii latine în Balcani.* O, d-voastră, *Românii, Vă așteaptă un viitor strălucit — Veți fi tot mai mulți și tot mai culti, progresul neamului românesc a uimit lumea.*

— Domnule Vențel, d-ta ești poate prea subiectiv. Nu ne vezi scăderile și ne măgulești...

— Scăderile? Dar care națiune nu are scăderi? Nici cele mai culte popoare nu sunt scutite de aceste. Dar alta e să ai scăderi și să ai păcate... Și *câte națiuni păcătoase!*...

Vențel privea în jur, nu cumva să ne audă cineva.

Avea un glonte în piept și poate nu numai rana îl durea. Iși aducea aminte de Paris, de viața lui feerică, de nostalgiile, bucuriile, iubirile parisiene — ori poate și-a adus aminte de Praga lui frumoasă, pe a cărei piață se plimbă în nopți de vară sufletul lui Ion Husz...

— Domnule Isac, vrei să-mi faci pe voie?

— O, cu toată plăcerea.

— Dar nu te obosești?

— Pentru d-ta îndur oboseala. M'ai învins cu simpatia...

Imi stringe mâinile și ochii încep să-i strălucească:

— Dragă poetule, aci n'am cărți boeme. N'am ziare cehe, n'am literatură de-acasă... Poți să-ți închipui ce înseamnă pentru un intelectual, venit din războiu — să stea zile și nopți fără de nutremânt sufletesc... O, cetesc așa de bucuros și-mi încap în mână arareori cărți bune.

Un avocat, bolnav și rănit ca mine, mi-a împrumutat câteva cărți: Anatole France, Mae-

terlinck, Goethe, Byron. — Acum citesc Eugenie Grandet a lui Balzac... Dar aș vrea să citesc, ceva ce este mult din inima mea. Dumneata nu ști, cât de aproape îmi sunteți dvoastre, *Românii!* Am învățat românește, căci *limba aceasta sună a aur pe marmură, — eu nici nu cred să existe o limbă mai frumoasă decât a d-v... O, aș fi atât de fericit, să pot primi în fiecare zi — câte un ziar românesc.* Mi-ai putea aduce unu?... Și câteva cărți. Versuri de *Eminescu, Alecsandri, Coșbuc?*... Nu mi-ai putea împrumuta operele lui Caragiale?...

Dragul meu Vențel să nu te căești.

Tu vei putea citi „*Românul*”, și vei citi toate cântile mele românești. Pe tine trebuie să te țin de cel mai bun amic ce l'am avut în viață, căci ai adus jertfă pentru literatura noastră. O, ești atât de mare în faptul acesta, încât de dragul tău aș ierta pe toți aceia, cari strămbă din nas, când le rătăcește în mână opera scriitorului român... dragul meu Vențel iubeste-ne!

Emil Isac.

să știe desvolta o activitate fără preget, cu zel, fără sgomotul și parada înfrățită cu emfaza de bulevard, munca adevărată solidară, rezistentă. S'aici să ne oprim o clipă la tipul femeii germane, reprezentanta muncii serioase, desăvârșit de chibzuită. La cel dintâi glas care ne-a chemat muncitorii, în haosul dela început de care a fost cuprinsă întreaga populație a continentului nostru, femeia germană a fost aceea care nu și-a pierdut capul, nu s'a tânguit fără nădejdea năstirei momentului și deodată cu cel dintâi bubuit de tun și-a început activitatea cu mândrie și demnitate. „Deutsch sein, heisst stark sein”, spune o scriitoare germană și îndată ce Vaterland-ul le-a reclamat ajutorul, cu mic cu mare, fără deosebire de ranguri sociale au fost la înălțimea chemării lor.

Câte neamuri cu diferitele predispoziții și direcții în educația feminină, atâtea variate principii asupra activității și menirii femeii din timp de războiu. Englezoaicele în masă au cerut să fie înrolate în șirul bărbaților și au grăbit să ia exerciții de tir. Acestea au ieșit însă negreșit din șirul celebrelor sufragete devenite ridicole în atâtea rânduri prin inscenările lor de femei isterice. În tot cazul ar fi exagerat rolul înrolării femeilor și suntem sigure că n'o s'ajungem la extremul să vedem femeia în tranșee. Sufragetele celebre nu se vor putea valida nici azi, dacă nu vor ști să fie adevărate femei în rândul patrioatelor Albionului din înalta aristocrație chiar, cari și-au pus la dispoziție castele, parcuri, averi și servicii personale pentru caritate.

Cu toată exagerația cererii sufragetelor, a cărei imitație o găsim și la noi în cazuri singuratic, date autentice ne spun despre adevărate campanii de femei, dintre cari putem aminti una foarte nostimă dataată la anul 1790 în Franța numită „gardă națională foarte interesantă” formată de legiunea amazoanelor de Vic în munții Pirenei. Este cert, că în toate timpurile războiului au fost femei cari la rândul lor au știut fi de bravura și eroismul unui bărbat. Ca și în toate timpurile istorice însă așa și pentru zilele noastre adevărata minune a femeii a rămas, fără îndoială, în activitatea ce trebui s'o desvolte în calitate de samaritană pe lângă celelalte multiple servicii pe cari le poate aduce ca ajutor auxiliar al armatei în măsura aptitudinilor de cari dispune. Ceea ce la noi abia acum își la începutul, în Germania s'a făcut din zilele dintâi. Femeile au înlocuit bărbații în birouri, au fost factori postali, conducători de tramvaie și în sfârșit funcționare în toate administrațiile unde le-a reclamat un apel.

Toate acestea se pot îndeplini cu o simplitate ideală fără sgomot de reclamă ca un ajutor unil și înalt simț de datorie. Fiecare femeie liberă și independentă poate fi utilă și aduce servicii reale de ordin efectiv și este de netăgăduit sublimul și nobleța unei activități intense pe terenul operelor de binefacere supuse patriei în zilele de grea încercare.

Cea mai nimerită și nobilă menire a femeii este fără îndoială cea de înfirmieră și în calitatea aceasta sunt enorme serviciile ce s'au adus în toate timpurile, fiind aceasta misiunea care oferă cele mai largi și intensive perspective de devotament. Este de netăgăduit adâncă și adevărata soluție a datoriei femeii în aceasta unică problemă atât de proprie situației, predispoziției și facultății femeiești.

T. B.

Fapte vitejești de ale soldaților Români.

Sergentul-major Florea Lucuța, dela regimentul 33 de infanterie din Arad. El s'a probat în situațiunile cele mai primejdioase ca subofiter energic, bravuros și cu sânge rece. El a fost avansat din corporal în rezervă cu titlul de plutonier la rangul de sergent-major arătând în focul artileriei dușmane o ținută statornică și conștientă de datoria lui astfel o pildă foarte bună pentru soldați. În 13 Octombrie detașamentul pionierilor regimentului s'a fost întors după ce a terminat clădirea unui drum. Din cauza unei schimbări neprevăzute a pozițiunii regimentului de pe dealul Iankow (709 de metri) detașamentul a fost bombardat pe timpul marșului său în valea strâmtă Lenina printr'un foc foarte vehement de infanterie dela o distanță foarte apropiată. Comandantul unui detașament a crezut însuș că este bombardat de regimentul său propriu și a strigat „Incețiți cu focul!” Fiind foarte surprins a mai dat comanda „Jos!” Sergentul-major Lucuța a dat pilda cea mai bună pentru soldații săi. El spunea atunci cu sânge rece: „Dacă am dat acum de dușman, atunci să așteptăm, până se va apropia el mai mult și

atunci năvălim asupra lui!” Ordinul acesta a avut efectul cel mai bun, detașamentul a rămas în plină ordine, focul surprinzător al dușmanului a încetat degrabă și detașamentul s'a întors teafăr la regiment. (Medalia de argint pentru bravură, clasa primă.)

Caporalul Ioan Ardelean dela regimentul 31 de infanterie a avut în bătălia de lângă Czeresniska din 2 și 3 Noemvrie ordinul de a scuti cu detașamentul lui flancul stâng al companiei. În zori de zi a fost îndreptat în contra lui un foc foarte vehement din o pozițiune dușmană depărtată, la 50 de pași. Prin îndreptarea iscusită a focului detașamentului său caporalul Ardelean a reușit a scuti compania sa de foc dușman. Când seara era să fie înlocuit de alt detașament, a rugat să i se permită a rămâne în pozițiunea sa primejdioasă, cu toate pierderile suferite, și s'a întors deabea atunci, când toată compania a fost schimbată. (Medalia de argint pentru bravură, clasa a doua.)

Voluntarul caporal cu titlul de sergent-major Victor Pop dela reg. de inf. 63. În lupta din 26 Decembrie 1914 lângă Honoraton, cu tot focul violent al dușmanului, și-a dat toată silința, de a-i îngriji cât de bine pe răniți în linia de dinainte, fără să bage în seamă primejdia ce amenința persoana sa. Împlinindu-și datoria a murit moarte de erou. Pop a arătat un curaj extraordinar și jertfire de sine, o pildă strălucită de împlinirea datoriei.

Infanteristul Gavriil Santa dela reg. de inf. Nr. 62. Anunțându-se de bună voie la patrula care fusese trimisă în 19 Iunie 1915 spre recunoașterea frontului dușman, acest soldat a arătat în cursul întreprinderii un curaj rar și o vitejie extraordinară. Rănit la mână și având o împuscătură și în piept, el totuș n'a rămas în urmă, ci a așezat încă vr'o 150 pași împreună cu patrula, până îl doborîră două alte împuscături lovindu-l în piciorul drept. (Medalia pentru bravură de argint clasa 1-a.)

(Gaz. p. câmp Str.)

Correspondență din Bulgaria.

Împătrita-înțelegere față de Bulgaria. — Intervievuri și convorbiri cu diplomații împătritei-înțelegeri.

Sofia, 16 Iulie n.

Ziarul „Balkanska Posta” scrie:

Redactorul ziarului a adresat ieri întrebarea următoare unuia din diplomații împătritei-înțelegeri:

„Pentru ce statele înțelegerii cari au atâtea interese ca Dardanelele să fie deschise cât mai degrabă, nu propun Bulgariei Macedonia întreagă, ca prin acest mod să se grăbească acordul Bulgariei cu împătrita înțelegere?”

Împătrita-înțelegere, a răspuns diplomatul, nu putea să propună dintr'odată Macedonia. La început dânsa a propus o parte din Macedonia și acumă depinde de guvernul bulgar, că în convorbirile ulterioare să se facă concesiunile dorite.

Din sorginte sigură aflăm, că între împătrita-înțelegere și guvernul sârbesc, s'au ajuns la acord, ca armatele sârbești să ocupe încă unele teritorii din Albania.

Prin acest mod împătrita-înțelegere țintește de a zădărnici orice agresiune din partea Albanezilor, contra Sârbilor și pe de altă parte de a se da posibilitatea Sârbilor de a dobândi mai degrabă ieșirea la mare. Așa că, când va sosi chestiunea, ca Serbia să facă mai mari concesiuni teritoriale în favoarea Bulgariei, guvernul sârbesc va putea motiva în fața lumii, compensațiile făcute în favoarea Bulgariei cu realele câștiguri în Albania.

Nemulțumirile cari apar în ziarele italiene sunt rezultatul temerilor, ca Serbia să nu ocupe și mare parte din pământurile la cari pretinde Italia.

Un ministru a declarat categoric, că bandele turcești, cari au apărut acumă în urmă, în noule pământuri bulgare, nu sunt inspirate din Constantinopol și nu au nici o influență asupra tratativelor conduse cu Turcia. Aceste tratative urmează până acumă pe o cale favorabilă și asupra unor puncte acordul e deja făptuit.

Din oarecari considerații amănuntele nu pot fi acumă realizate.

Aici se răspândise svonul, că dacă propunerile împătritei-înțelegeri nu ar fi primite favorabil, reprezentanții acestor puteri ar părăsi Sofia. Într'ebat asupra acestui svon, unul din acești diplomați a răspuns:

— „Acest svon e neîntemeiat. Cel mai puțin e absolut grăbit. Nu numai că nu am luat astfel de deciziune, dar nici nu s'a ridicat între noi o asemenea chestiune. Cu atâtea mai mult că noi absolut nu privim situația așa de pesimist după cum se crede.

Lămuririle pe cari guvernul bulgar le așteaptă dela noi, vor da Bulgariei toate satisfacțiile pe cari în circumstanțele actuale dânsa are drept să conțeze. Și de aceea noi avem bună speranță.

Noi, bine înțeles, vom regreta atât pentru dv. cât și pentru noi dacă s'ar întâmpla contrar. Dar și în astfel de caz, noi nu vom sili Bulgaria, după cum nu silim nici un alt stat neutral. Bulgaria e stăpână pe soarta ei.

Noi întăriți cu drepturile cauzei noastre vom aștepta în liniște și cu răbdare deciziunea.

Citesc în „Utro” dela 24 c. o conversație a redactorului său în salonul legațiunii italiene.

Fiind interesantă v'o comunic.

De pildă asupra invaziunii sârbo-greacă-muntenegrină în Albania și asupra chestiunii pentru ce Italia, nu a declarat încă războiu Turciei, deși știe, că cu amestecul ei, acțiunea în Dardanele s'ar fi grăbit. După spusele diplomatului nu s'au dat din Rusia lămuriri asupra acestei chestiuni.

Relațiile între Turcia și Italia continuă de a fi chiar amicale. Diplomatul s'a întors de curând din Constantinopol și impresiunile lui asupra acestor relațiuni turco-italiene sunt excelente.

Intr'adevăr în Constantinopol domnește deplina liniște.

Turcii, fac războiul cu cunoscutul lor fatalism oriental.

Numai în timpul dip urmă, s'a observat oarecare neliniște, pricinuită de neașteptata apariție a submarinelor inamice în Marea de Marmara.

Relativ la România, diplomatul constată, că împătrita-înțelegere nu pierde speranța de a o câștiga de partea sa, cu atât mai mult că cea mai mare parte din opinia publică în România e de partea împătritei-înțelegeri.

În România ca și aici în Bulgaria, spunea diplomatul, opinia publică se influențează mult de evenimentele de pe frontul oriental și judecând superficial, trag concluziuni false.

Apoi diplomatul a stăruit să dovedească pericolul care ar amenința Bulgaria în caz că ar birui Germania.

Bulgaria va deveni o punte între Germania și Turcia și se va înăbuși între dânsese.

Dacă biruiește împătrita-înțelegere și se stabilește Rusia la Constantinopol nu are de ce să se teamă Bulgaria, fiindcă sunt trei mari puteri, Anglia, Franța și Italia, cari stau de pază pentru libertatea statelor balcanice și apărarea intereselor lor.

Rusia nu poate să nu ia în considerație aceste trei mari puteri.

La întrebarea pentru ce atunci aceste puteri au permis tratatul din București?

— Posibil din dorința de a se face pace.

St.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 17 Iulie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: între Bug și Vistula se desfășoră lupte în proporții mari, cari toate decurg favorabil pentru noi. Trupele unui corp de armată austro-ungar, care luptă în cadrele formațiunii germane, au luat dela inamic la apus dela Graboviet, după șapte asalturi, un important punct de razim și au pătruns în pozițiunea principală a inamicului.

La miazăzi-apus dela Krasnostov forțele germane au spart liniile inamicului.

Dealungul Bistriței superioare și la miazănoapte de Krasnik trupele noastre au ocupat pozițiunile anterioare ale inamicului. Și la apus de Vistula s'a pornit din nou cu succes ofensiva.

În Galiția orientală situația e neschimbată.

Pe frontul italian: În noaptea spre 17 Iulie am respins din nou atacurile Italianilor întreprinse împotriva platoului Doberdo. Pe toate fronturile continuă lupta de artilerie.

Berlin, 17 Iulie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: În numeroase puncte ale frontului din ambele părți se dau lupte de artilerie și cu minele.

Pe frontul oriental: Ofensiva pornită pe acest câmp de război sub conducerea mareșalului Hindenburg, acum câteva zile a dus la mari rezultate.

Armata generalului de infanterie Below, care a trecut în 14 Iulie la miazănoapte de Kurschany, peste râul Windau, a continuat să înainteze victorios. Cavaleria noastră a alungat în mai multe rânduri cavaleria inamică capturând 11 ofițeri, 2750 soldați ruși, 3 tunuri și 5 mitraliere. Intre ofițerii făcuți prizonieri se găsește și comandantul regimentului rusesc de țintași nr. 18.

Armata generalului de artilerie Gallwitz a atacat în regiunea la miazăzi și miazăzi-răsărit de Mława, pozițiile rusești, pe cari Rușii le-au fortificat folosind toate mijloacele tehnice moderne de fortificare. Prin un asalt executat în mod strălucit această armată a rupt și a ocupat cele 3 linii înșirate după olaltă a inamicului la miazănoapte-răsărit de Prasnis și a ajuns la Dzelin și Lipa. Rușii, a căror rânduri s'au clătinat sub presiunea exercitată din aceste două localități și fiind atacați din nou, după ce au evacuat în 14 Iulie Prasnis, s'au retras în liniile posteriore de apărare construite și întărite de multă vreme între Liecho, Liechanow și Krosnosielitz. Trupele germane urmărindu-l cu energie, l'au atacat pe inamic încă în 15 Iulie și au rupt această linie în lungime de 7 km. la miazăzi de Zielona silindu-l pe inamic să se retragă și mai departe. Atacul a fost sprijinit de trupele generalisimului de artilerie Scholtz, cari îl alungau pe inamic dinspre Kolno.

Începând de ieri Rușii se retrag spre Narew pe întreg frontul dintre Pissa și Vistula. În aceste zile armata generalului Gallwitz a capturat 88 ofițeri, 17.500 soldați de rând, 13 tunuri, între cari un tun greu, 40 mitraliere și 7 svărlitoare de mine. Prada făcută de armata generalului Scholtz se urcă la 2500 prizonieri și 8 mitraliere.

Pe frontul sudoriental: Ocupând trupele aliate în zilele din urmă lângă Bug și între Bug și Vistula un șir de poziții anterioare, s'au desfășurat ieri sub conducerea mareșalului Mackensen pe întreagă întinderea acestui front lupte mai mari la apus de Wiepre și în regiunea dela miazăzi-apus de Krasnostow trupele germane au rupt liniile inamicului, capturând până acum 28 ofițeri, 6380 soldați de rând și 9 mitraliere. La apus de Vistula inferioară a început ofensiva din nou și armata general-majorului Woersch.

Budapesta, 18 Iulie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul rusesc: Lupta între Bug și Vistula continuă. Rușii opun o rezistență extraordinară de viguroasă și în mai multe puncte ale frontului înainte de a-și fi părăsit pozițiile au luat lupta piept la piept. La Bug în regiunea Sokal trupele noastre l'au alungat pe inamic dintr'un întreg șir de localități pe cari le-a apărât cu îndârjire.

Forțele germane au ocupat orașul Krasnostow și înălțimile la miazănoapte de Zolkiewka.

Aliații atacă și la apus de Vistula. La miazănoapte-răsărit dela Sienna au spart linia Rușilor. Inamicul cedând acestei presiuni, a părăsit pozițiile ce le deținea între Vistula și linia ferată Kielce-Radom.

În Galiția orientală situația nu s'a schimbat.

Pe frontul italian: Lupta de artilerie continuă pe toate fronturile. Mai multe atacuri mai mici îndreptate împotriva Col di Lana le-am respins; inamicul a suferit pierderi grele.

Budapesta, 18 Iulie. — Se comunică dela comandamentul suprem al marinei de război:

Un submarin al nostru a torpilat și a scufundat azi spre amiază crucișătorul italian „Giuseppe Garibaldi”. Crucișătorul s'a scufundat în 15 minute.

„Giuseppe Garibaldi” a fost construit în 1899 și era un crucișător cuirasat, de 105 metri lung, 18 metri lat și avea un tonaj de 7350; avea tunuri: 1 de 25 cm., 2 de 200 cm., 14 de 15 cm., 10 de 7.6 cm. și 4 tuburi de lansat torpile. Presta o celeritate de 20 mile maritime pe oră și echipajul numără 555 oameni).

Berlin, 18 Iulie. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: Atacul Francezilor întreprins împotriva înălțimii pe care e cimiterul dela Souchez, l'am respins. Linia ce am cucerit-o în pădurea Argonni am completat-o prin mici succese. Pe înălțimile de lângă Les Eparges lupta e în curs. În Lorena, trupele noastre l'au respins pe inamic. La Embermenyl

(la răsărit de Dumviller) și Bau de Sapt am respins avansările inamice.

Pe frontul oriental: Părți din armata generalului Below au bătut la Alt Aue întăririle Rușilor aruncate în grabă în foc. Au capturat 3620 prizonieri ruși, 6 tunuri și mitraliere, iar acum îl urmărește pe inamic în direcție spre răsărit. Alte părți ale armatei luptă la miazănoapte-răsărit dela Kielce. La răsărit dela această localitate am ocupat cu asalt poziția anterioară a inamicului. Intre Pissa și Vistula, Rușii continuă să se retragă. Trupele generalilor Scholz și Gallwitz se găesc în Surkuk. În pozițiile construite înainte, în cari inamicul mai rezista, a fost atacat și alungat. Așa au dat asalt trupele de rezervă și teritoriale ale generalului Scholtz împotriva localităților Portenbysnyk și Plosrzyze. Regimente din armata generalului Gallwitz au rupt poziția bine fortificată Młodzyanowo-Kariesve. Numărul prizonierilor sporește considerabil. Am capturat 4 tunuri. La miazănoapte de Pilița până la Vistula Rușii au început deasemenea să execute mișcări de retragere. Trupele noastre cari năvălesc după ei au capturat în luptele de urmărire 620 prizonieri.

Pe frontul sudoriental: Ofensiva armatei general-majorului Woersch a avut următorul rezultat: Trupele noastre în 17 Iulie înainte de amiază au pătruns printr'un foc violent al inamicului, pe un loc strâmt, prin piedecile de sârmă ridicate în fața poziției principale, la a cărei construire inamicul a folosit toate mijloacele, și avansând prin această deschizătură au ocupat tranșeele inamicului în lungime de 2000 metri. În cursul zilei, în loc de a mai sparge frontul, au lărgit linia de bătaie în lupte date din apropiere și au pătruns adânc în pozițiile inamice. Până către seară au fost înfrânte corpul de gardă din Moscva, trupele teritoriale și de rezervă ale inamicului. Noaptea inamicul a început să se retragă dincolo de sectorul Ilzenka (la miazăzi dela Zwolen), suferind într'această pierderi grele. Am capturat 2000 oameni și 5 mitraliere. Intre Vistula superioară și Bug lupta continuă sub conducerea mareșalului Mackensen. Trupele germane i-au aruncat pe Ruși de pe înălțimile dintre Bilackowice (la miazăzi de Piaski) și Krasnostow. Ambele localități au fost ocupate cu asalt. Un corp de armată siberian aruncat nou în luptă n'a putut împiedeca această înfrângere. I-am bătut și am făcut prizonieri mai multe mii de Ruși.

Acțiunea comună a Suediei cu România.

Berlin. — „Deutsches Tageszeitung” discută cu multă simpatie indemnul unor ziare suedeze relativ la o acțiune comună a Suediei cu România față de pericolul rus, care este același pentru aceste două state. Suedia și România trebuie să recunoască precum că a sosit momentul istoric, când acest pericol ar putea fi înlăturat pentru multă vreme, dacă vor stabili o înțelegere comună. Aceasta ar da naștere și la relațiuni nesiliate față de puterile centrale, România și Suedia simțindu-se mai puțin ca state mici față de cele mari.

Din nenorocire atitudinea României este până acum prea puțin lămurită. Evident că nu este pe deplin convinsă de nimicirea forței de ofensivă a Rusiei. Vechiul nimb rus n'a dispărut încă în întregime și e menținut în mod artificial prin neadevărurile pressei engleze și franceze despre o pretinsă retragere măiastră și despre o apropiată sosire de forțe noi și de muniție. România mai așteaptă încă să vadă, dacă Dardanelele vor putea în adevăr să reziste. Impătrita înțelegere o amenință cu un rău tratament în cazul căderii Dardanelelor.

Față de sistematica alimentare anti-germană, a opiniei publice din România, întreprinsă de ani de zile, este ușor de înțeles, că și astăzi mai au efect poveștile despre puterea de neînfrânt a Rusiei.

Din tratativele Bulgariei cu Turcia trebuie însă să se vadă la București, că Bulgaria nu împărtășește asemenea îngrijorări. Impătrita înțelegere cere o intervenție înarmată și promite lucruri pe cari România va trebui mai întâi să le cucerească, pe când puterile centrale cer numai o neutralitate binevoitoare. Basarabia se află acumă fără stăpân și trebuie numai decât să fie alipită țării mume.

Tratative bulgaro-române în Roma.

Chiasso. — „Idea Nazionale” scrie că între ministrul României Ghica și ministrul Bulgariei Stancioff au loc tratative importante în capitala italiană.

INFORMAȚIUNI

Arad, 19 Iulie 1915.

Parastasul pentru eroul căpitan Ion Goșa. Duminecă, la 11 ore înainte de amiază s'a oficiat în catedrala din Arad un parastas pentru odihna sufletului eroului căpitan *Ioan Goșa*, căzut pe câmpul de luptă din Galiția. Parastasul a fost oficiat în prezența Preasfinției Sale a dlui episcop diecezan Ioan I. Pap. de către protopopul d. *Vasile Beleş*, dnii preoți *Gavril Bodea*, *Traian Vățianu* și diaconul d. *Dr. Lazar Iacob*, profesor seminarial și învățătorii din loc. Au fost de față toți intelectualii din loc, prieteni și cunoscuți din provincă ai defunctului, țărâni și soldați mulți. Părintele *T. Vățianu*, în cuvinte mișcătoare, arătând cele săvârșite de erou în campania de un an, a exprimat durerea mare a neamului românesc, talmăcită de lacrimile celor de față, cari toți l-au stimat și iubit.

Două surori ale eroului, cumnatul lui și nepotul a căror pierdere e mai mare, au rămas adânc mișcați de aceste semne ale iubirii, pe cari o aveau față de scumpul lor mort toți, cari au avut odată legătură cu dânsul și binecuvântarea Preasfinției Sale le va da tăria pentru îndurarea loviturii grozave.

Dnii Dr. Alex. Vaida-Voevod și Dr. Aurel Popovici într'o misiune la Berlin? Știrea aceasta senzațională o găsim în mai multe ziare din București, cari o dau cu toată seriozitatea. Noi o reproducem numai ca document. Știrea e publicată sub formă de telegramă din Budapesta: „dnii Dr. Aurel Popovici și deputatul Dr. Alex. Vaida-Voevod, au avut o lungă întrevedere cu prim-ministrul ungar, contele Tisza, după care au plecat la Berlin. Se zice că cei doi fruntași români au o foarte importantă misiune pe lângă guvernul german.

„Adușăm că guvernul român e informat de rolul pe care și l'au asumat cei doi Români ardeleni”.

La aceasta știre a ziarelor din București noi nu avem de adăugat decât câteva semne de exclamație!!!! — („F. P. R.”)

Principele polon Liubomirski în București. De câteva zile a sosit în București principele Liubomirski, unul din cei mai însemnați și bogăți membri ai aristocrației poloneze din Polonia rusă.

Principele care este căsătorit cu o austriacă e prizonier civil în Austria. El a obținut dela guvernul austro-ungar o permisiune de 3 săptămâni pentru a conferi aci în București cu reprezentanții vastelor sale proprietăți din Rusia obligându-se pe cuvântul de onoare să se întoarcă la expirarea acestui termen iarăși ca prizonier civil în Austria.

Act de mulțumită. Onorabila Direcțiune a institutului de credit și economii „Albina”, a binevoit a ne vota un ajutor de 100 cor. din suma destinată pentru scopuri de binefacere, pe care am adaus-o la fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriașilor noștri. Pentru acest sprijin generos, oferit clasei noastre de mijloc, aducem Onorabilei Direcțiuni cele mai sincere mulțumite. Sibiu, 15 Iulie n. 1915. Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Vic. Tordășianu prezident, Ștefan Duca notar.

Ultima oră.

D. GHENADIEW PUS ÎN LIBERTATE.

București. — Ziarul „Seara” primește următoarea telegramă din Sofia: După o lungă desbatere consiliul de miniștri bulgar a hotărât punerea în libertate a dlui Ghendiev, rămânând a fi pus sub supraveghiere polițienească.

(Această telegramă desminte svonul ce se răspândise despre sinuciderea în arest a fostului ministru bulgar. — N. Red.)

MARE LUPTĂ VA INCEPE LA SOKAL.

Budapesta. — Se comunică dela cartierul pressei: O mare luptă e în desfășurare lângă Wieprz și spre nord-vest dela Sokal. Sunt semne că Rușii se vor retrage pe malul stâng al Vistulei.

Redactor responsabil: Constantin Savu.